

فعالان فرهنگی و سیاسی از تجربه انتشار خودانتقادی در روزنامه شهرود می‌گویند

آنها که از خود انتقاد می‌کنند

چطور می‌توان فرهنگ نقد و خودانتقادی را در جامعه نهادینه کرد

یادداشت ۱

جرق‌ای که «شهرود» در من روشن کرد

راز پیشرفت جوامع مختلف انتخاب روش مناسب در زمینه‌های مختلف و نقد عملکرد افراد دست‌اندرکار را به وسیله خود آنان است برای مثال کار یک معلم زمانی به درستی صورت می‌گیرد که اشکال و ایراد روش تدریس توسط افرادی که در جریان روش کارش هستند گرفته شود یا

نعمت احدی
خاندان

به عبارتی مورد نقد قرار می‌گیرد تابه‌روشن‌صبح و منسب دست باید در واقع زمانی می‌توان راه صحیح را انتخاب کرد که به نقد عملکرد خود بریزیم این‌باری که به این سوال روبرو و شدیم جا خوردیم و واقعا نمی‌دانستیم چه پاسخی بیاوردیم به گفته‌های فی‌الذاتی‌های مجازی مغزمتنگ کرد. خودشناسی را امرحلی‌ای از معرفت خدا دانسته‌اند و عرفان ایرانی خودشناسی از مراحل باطنی و نهایی خداشناسی است وقتی به خودشناسی می‌رسیم که به نقد عملکرد خود پرداخته باشیم موضوعی که حداقل بین فرهنگیان به مسأله‌های نادر تبدیل شده است همه اشکال و ایراد عملکرد افراد به این مهم بر می‌گردد که تا به قدر اندازه‌اند از طرفی در موارد عدیده نمی‌توان بین نقد و تخریب تفاوتی قابل شده گویی همه میراث خطا هستیم عبارتهای امن فکر می‌کنیم، امن درست می‌گویم و امن می‌دانم، تقریبا ملکه ذهن همه شده است. اولین‌باری که با این پرسش روبرو شدیم باور کردیم من خیالی در ذهنم شکل گرفت آیا تا به حال نقد عملکرد خود پرداخته‌ام؟ در جامعه‌ای که گفته می‌شود آدم عاقل دویز گزیده نمی‌شود آیا به آسین فرسالمثل عمل کرده‌ایم؟ این همان نقد خودی است. اگر این فرهنگ در جامعه جایفتند و همان طوری که بزرگان گفتند هر شب قبل از خواب به عملکرد روزی که سپری کردیم بپردازیم و اشتباهات خود را از برگ کرده و اصلاح عملکرد دین‌داریم به‌بالندگی می‌رسیم.

یکسال را پشت سر گذاشتیم طبیعت جوان می‌شود آیا بهتر نیست با نقد عملکرد خود در زمینه‌هایی که در دسترس کار و زندگیمان قرار دارد به خودباوری برسیم و ناخالصی‌ها را از کاریمان پاک کنیم؟ در ترم گذشته یکی از سوالات امتحانی دوره کنکور در پایان ترم را به نقد نحوه تدریس و منابع معرفی شده و منابعی که بنابر نظر دانشجویان به آن تیرداختیم اختصاص دادیم. مهم‌تر این پرسش را مطرح کردم که اگر به جای من بودید چه روشی را برای تدریس دوره دکتری انتخاب می‌کردید؟ به‌گفته‌های مناسبت توجه بیشتری داشتند؟ شبیه تدریس منسب یا چگونه انتخاب می‌کردید؟ از میان پاسخ‌های در یافتنی به دغدغه دانشجویانم در دوره کنکور رسیدیم و در نهایت در این ترم روش تدریس قابل قبول‌تری انتخاب کردم با تکیه بر پاسخ دانشجویانم پیشنهادت را دسته‌بندی و برای شبیه تدریس از میان دفعه دانشجویان به خودنمره‌دام به صراحت خواسته بودم اشکالات و ایرادات تدریس و معرفی منابع و شیوه برخورد با پرسش پاسخ‌های مطرح شده در کلاس را به نقد بکشند. گفته بودم که مواردی که مورد قبولشان هست را منی خواهم اصلاح را می‌خواهم و نقد عملکردم در طول سال‌های تدریس زیراکتور دانشجویان دکتری در مرحله کارشناسی‌شان هم واحدهایی با من گذارنده بودند راحت‌تر می‌توانستند نقد و نظر عملی نسبت به آنچه خواسته بودم را بدهند. جرقه‌ای مهم در ذهنم زمانی زده شد که از نظر روزنامه شهرود مخاطب قرار گرفتم به نقادی خود پرداختم. جرقه‌ای که باعث شد روش تدریس و مشارکت دانشجویان در کلاس تغییرات عمده‌ای ایجاد کنیم و وقتی تفاوت تدریس قبل از درخواست نقد دانشجویان با بعد از آن را در نظر می‌گیرم اثرگذاری نقد عملکرد خود به‌شیوه تدریس را در کم می‌کنم. اگر نقد عملکرد خودی را در جامعه نهادینه کنیم طبیعی است جلوی خودسری و خودرایی گرفته می‌شود و مشارکت عمومی در نحوه عملکرد افراد و انتخاب راه مناسب تأثیر مستقیم خواهد داشت. در زاین‌اخلاق کاری جایگاه قهرمانندگی نیست به نظر ت و سلطه قانونی دارد به همین اعتبار وقتی مدیری در زاین‌اشیاء می‌کند تا من خودکشی می‌روزم بر حکومت و جدان را بالاتر از حکومت قانون می‌داند و در مقابل وجدان خود توان تحمل خلاف را ندارد.

در «طرح نو» امروز مطالبی می‌خوانید:

هوشنگ ماهر و بان، لطف‌الله آجدانی، شهرام اقبال زاده، بیژن عبدالکریمی، مهدی افشار، غلامرضا امامی، محمد بقایی ماکان، سعید یحیی یثربی، سعید لیلان، قاسم پور حسن، شهریار امانی، سعید معیدفر، جلال جلالی زاده، محمد آرم، مهدی پهلوی

